

Multiprocesorski sistemi

Osluškujući protokoli za koherenciju keš memorije

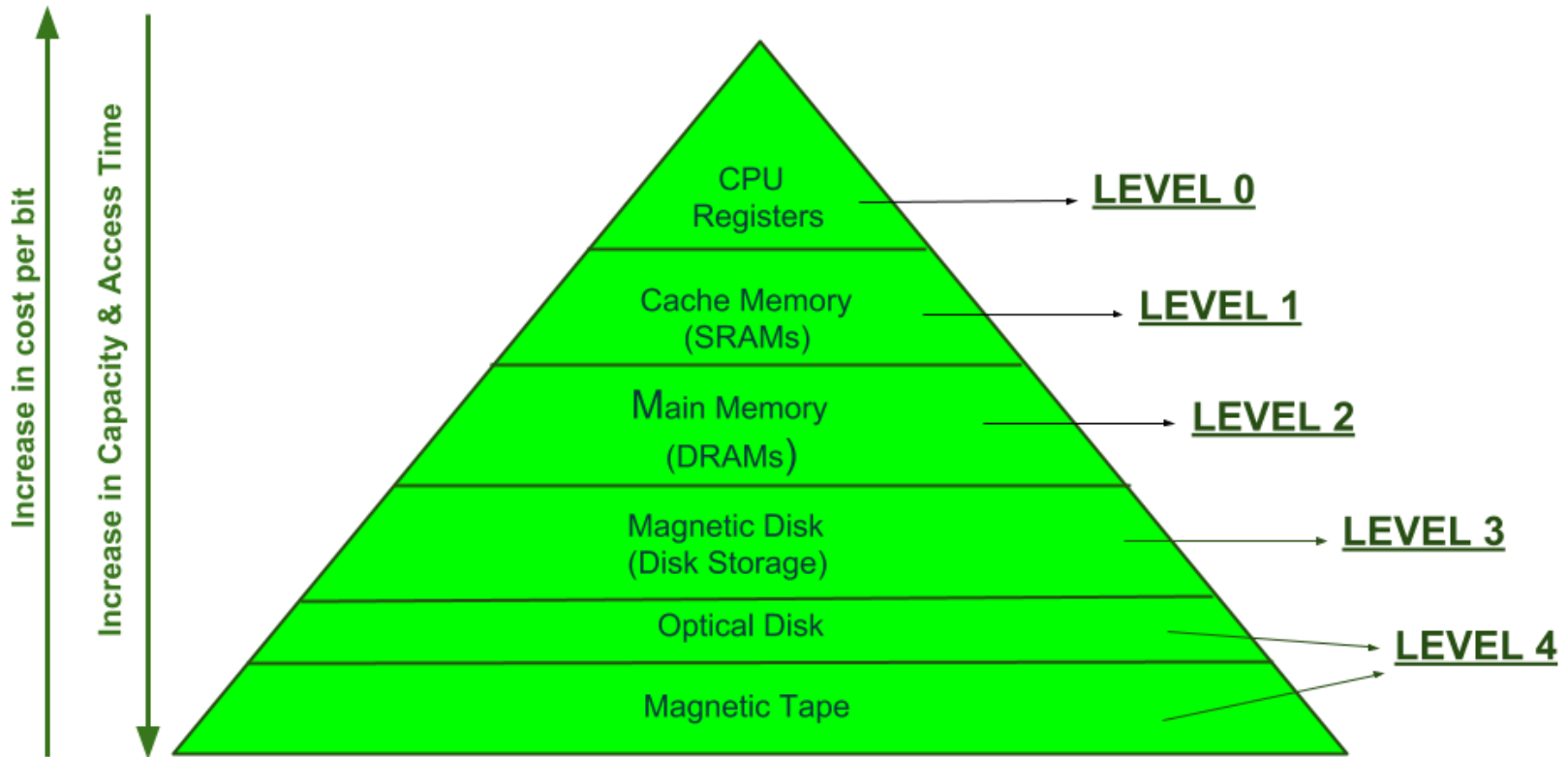
Marko Mišić, Andrija Bošnjaković

13S114MUPS, 13E114MUPS

2019/2020.

Memorijska hijerarhija

- U računarskom sistemu postoji niz memorija
 - Različitog kapaciteta i brzine

Keš memorija

- Keš (*cache*) memorija je namenjena ubrzavanju pristupa operativnoj memoriji
 - Dodatan sloj u memorijskoj hijerarhiji (L0, L1, L2...)
 - Veoma brza memorija, relativno malog kapaciteta
- Cilj je da smanji komunikaciju CPU i OM
 - Približavanje podataka CPU
 - Principi vremenske i prostorne lokalnosti
- Hardversko rešenje
 - Radi bez softverske intervencije
- Načini preslikavanja blokova:
 - Direktno, asocijativno, set-asocijativno

Koherencija keš memorije

- Mogućnost da keš memorija procesora sadrži podatak koji nije ažuran se često sreće
- Uslov je da još neki uređaj ima pristup magistrali i da može da menja podatke u memoriji
 - DMA kontroler
 - Drugi procesor(i)
- Potrebno je da podaci uvek budu ažurni, i zato se koriste protokoli za koherenciju keš memorije

Protokoli za koherenciju keš memorije

- Obavezni u multiprocesorskim sistemima sa deljenom memorijom
- Tri osnovne vrste protokola
 - Svaki procesor prati aktivnosti na magistrali (engl. *snooping coherence*)
 - Centralizovani direktorijum vodi evidenciju o tome koji keš šta tačno sadrži (engl. *directory-based coherence*)
 - Prevodilac postavlja posebne instrukcije za koherenciju (engl. *compiler-supported coherence*)

Osluškujući protokoli (engl. *snooping*)

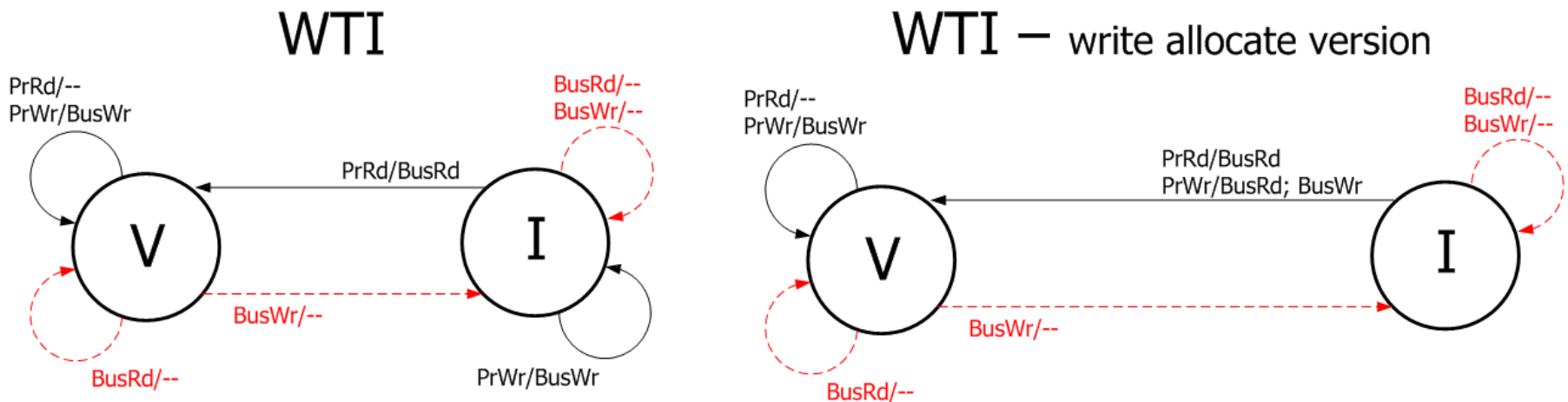
- Obavezno je da svi procesori imaju pristup istoj magistrali, koja mora biti dovoljno brza
- Povećavaju saobraćaj na magistrali, pa se zato sreću u sistemima sa deljenom memorijom sa manjim (jednocifrenim) brojem procesora
- Tri grupe
 - Poništavajući (engl. *invalidating*)
 - Ažurirajući (engl. *updating*)
 - Prilagodljivi (engl. *adaptive*)
 - Koriste jedno od dva iznad navedena ponašanja zavisno od dotadašnjeg ponašanja sistema
 - Neće biti obrađeni na vežbama

Poništavajući protokoli

- Svaki upis u neki podatak povlači **ponišćavanje** ostalih kopija tog podatka (ako postoje) u keš memorijama ostalih procesora
- Manji saobraćaj na magistrali nego kod ažurirajućih protokola (nema slanja podatka preko magistrale podatka)
- Pogodni za situacije gde više procesora retko pristupa istom podatku u bliskim trenucima
- U upotrebi u savremenim CMP (npr. Intel Xeon, AMD Opteron)

WTI (Write Through-Invalidate)

- Dve varijante, prema strategiji nakon *Write Miss*
 - *Write-Allocate* dovlači ceo blok iz operativne u keš memoriju, odgovarajuća linija keš memorije prelazi u stanje V (*Valid*)
 - *No-Write-Allocate* menja traženi podatak direktno u memoriji, odgovarajuća linija u keš memoriji ostaje u stanju I (*Invalid*)

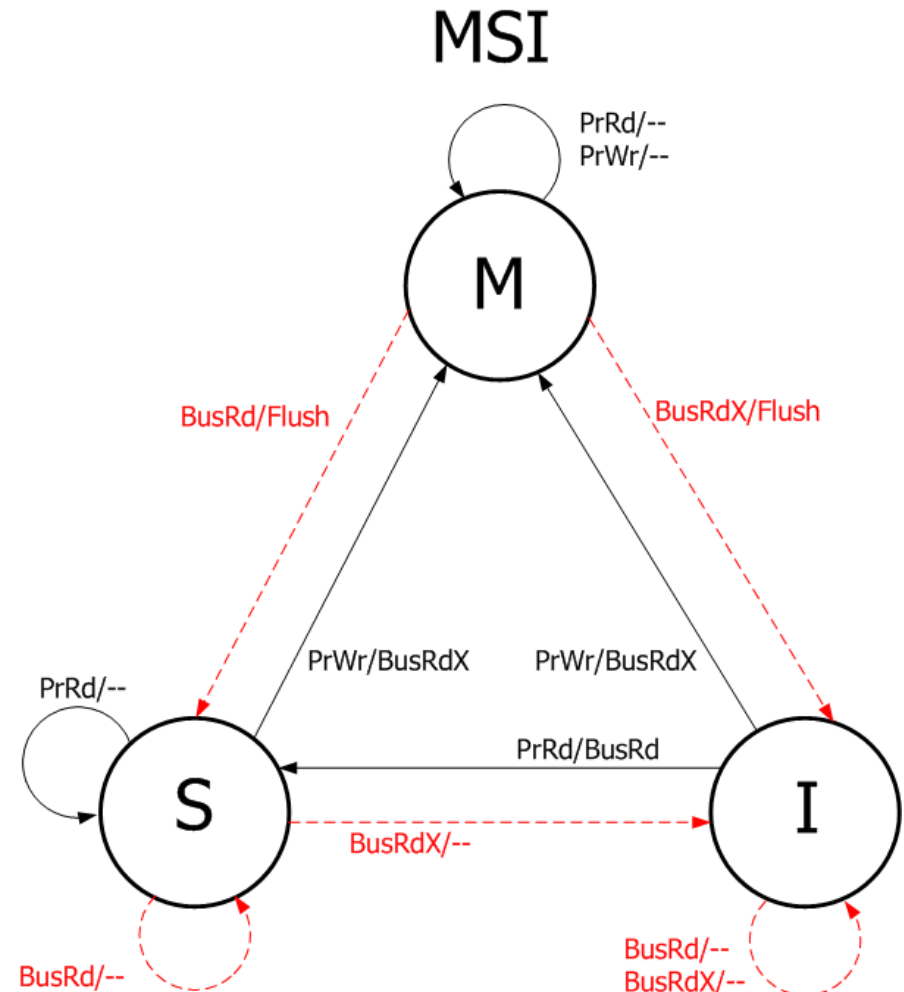

WTI scenario

- Dat je multiprocesorski sistem sa 4 procesora, koji koristi WTI za održavanje koherencije keš memorije. Data je sledeća sekvenca pristupa memoriji:
 - P0,R,A0
 - P1,W,A0
 - P0,R,A0
 - P0,W,A0
 - P2,R,A0
- Koliko puta koji od procesora pristupa memoriji?
- Koliki je Hit Rate za svaki od procesora?

MSI (Modified-Shared-Invalid)

- RH – bez promene, lokalno
- RM dobija blok u stanju S
 - ... čak i ako je jedina kopija !
 - M -> C ili C -> C, M
- WM ostavlja blok u M
 - BusRdX
 - Postaje vlasnik
- WH u S se tretira kao WM
 - Ignoriše poslate podatke
 - Može i BusUpgr (bez podataka)
 - Upis u M – lokalno!
- Zamena
 - Ako je u M, mora "write-back"

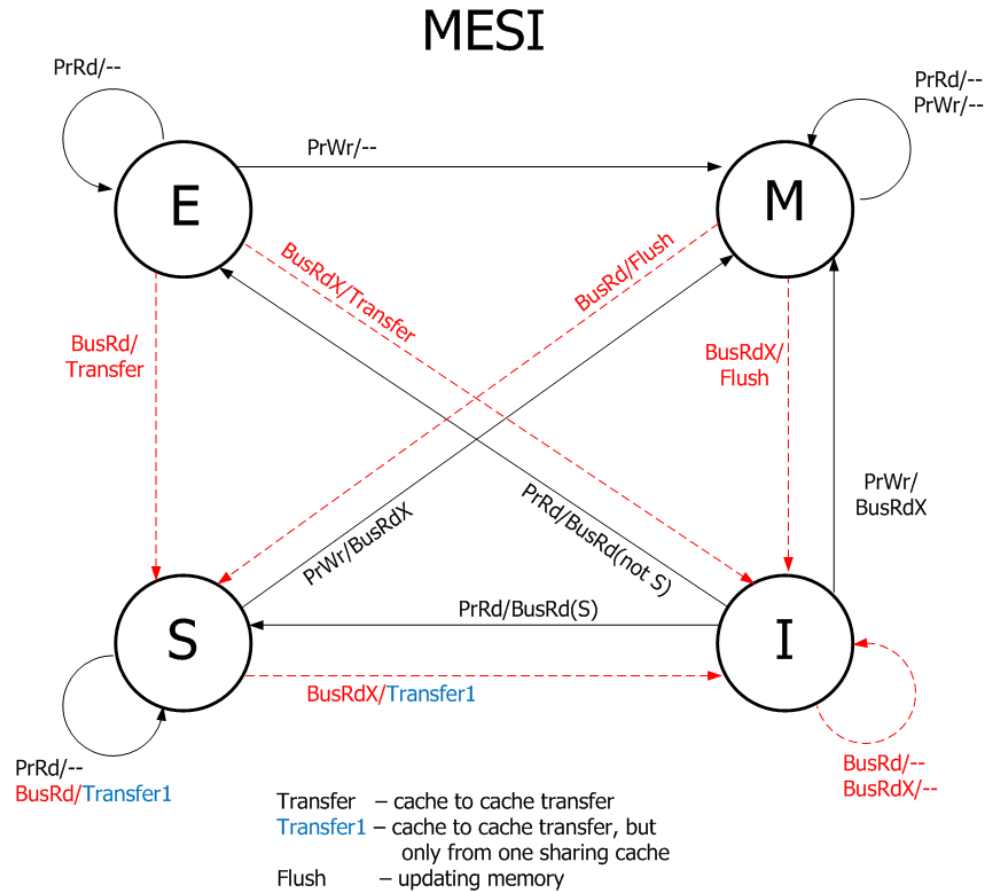

MSI scenario

- Dat je multiprocesorski sistem sa 4 procesora, koji koristi MSI za održavanje koherencije keš memorije. Data je sledeća sekvenca pristupa memoriji:
 - P0,R,A0
 - P1,W,A0
 - P0,R,A0
 - P0,W,A0
 - P0,R,A2
- Nacrtati tabelu sa stanjima linije keša koja odgovara podatku na adresi A0 za svaki od procesora i memoriju u svakom od navedenih trenutaka.

MESI (MSI + Exclusive)

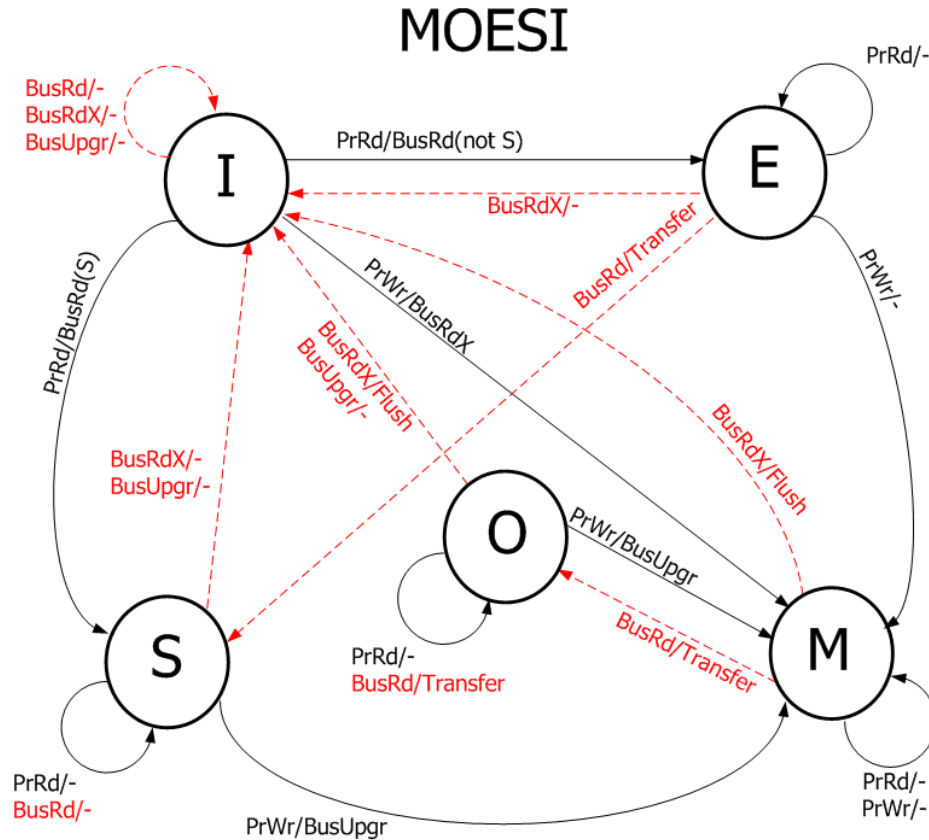
- Ima više verzija
- Pri promašaju
 - Direktan prenos C -> C
 - Ažuriranje memorije
- WH u stanju E efikasniji
- Obična zamena bloka može napraviti nelogično stanje
 - Može ostaviti u stanju S samo jednu kopiju

MESI scenario

- Dat je multiprocesorski sistem sa 4 procesora, koji koristi MESI za održavanje koherencije keš memorije. Data je sledeća sekvenca pristupa memoriji:
 - P0,R,A0
 - P1,R,A1
 - P0,W,A0
 - P2,R,A0
 - P1,W,A0
- Nacrtati tabelu sa stanjima linije keša koja odgovara podatku na adresi A0 za svaki od procesora i memoriju u svakom od navedenih trenutaka.

MOESI (MESI + Owned)

- BusUpgr** – Invalidira ostale kopije
- Transfer** – prosleđuje blok drugom procesoru, bez ažuriranja memorije
- Flush** – ažurira memoriju i (opciono) prosleđuje blok drugom procesoru

MOESI scenario

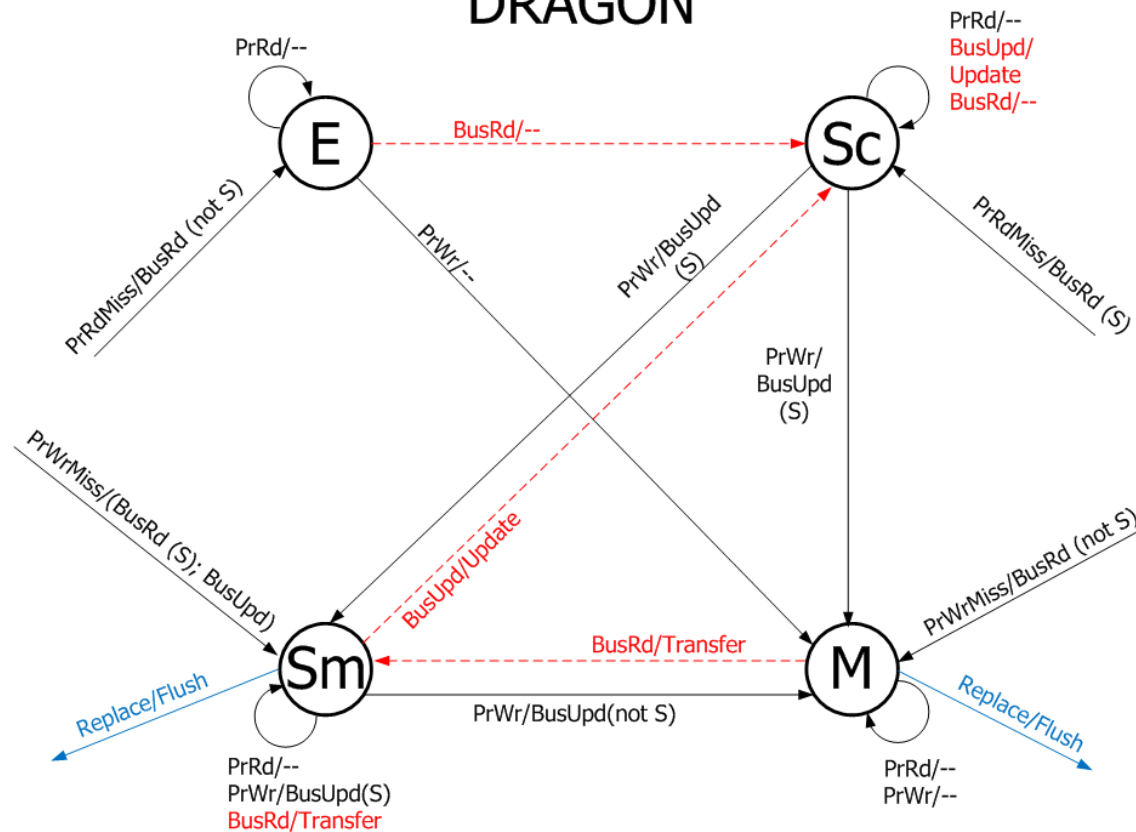
- Dat je multiprocesorski sistem sa 4 procesora, koji koristi MOESI za održavanje koherencije keš memorije. Data je sledeća sekvenca pristupa memoriji:
 - P0,R,A0
 - P1,R,A0
 - P0,W,A0
 - P2,R,A0
 - P1,W,A0
- Nacrtati tabelu sa stanjima linije keša koja odgovara podatku na adresi A0 za svaki od procesora i memoriju u svakom od navedenih trenutaka.

Ažurirajući protokoli

- Svaki upis u neki podatak povlači **ažuriranje** ostalih kopija tog podatka (ako postoje) u keš memorijama ostalih procesora
- Veći saobraćaj na magistrali nego kod poništavajućih protokola (zbog slanja podatka preko magistrale podatka)
- Pogodni za situacije gde više procesora često pristupa istom podatku u bliskim trenucima
- Pogodni za računare sa brzom magistralom (brzom dovoljno da isprati procesore)

Dragon

DRAGON

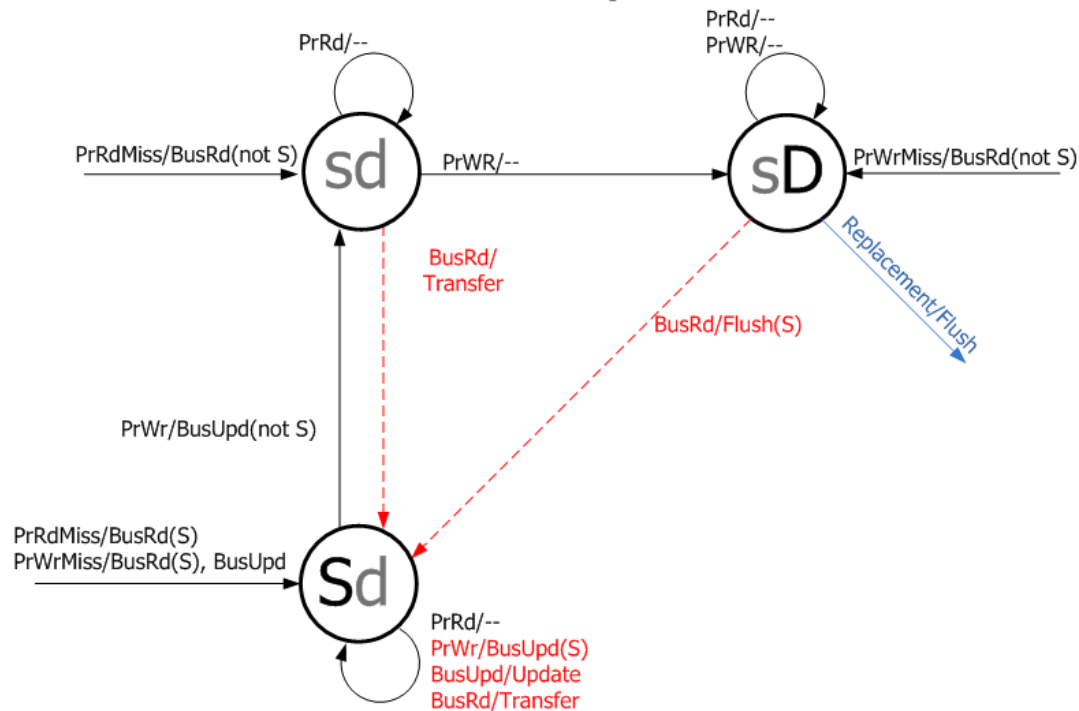
- Transfer** – prosleđuje blok sa podatkom drugom procesoru, bez ažuriranja memorije (može se i ažurirati, ali nije neophodno)
- Flush** – ažurira memoriju pri zameni (ceo blok)
- BusUpd** – ažurira samo promenjeni podatak u bloku

Dragon scenario

- Dat je multiprocesorski sistem sa 4 procesora, koji koristi Dragon za održavanje koherencije keš memorije. Data je sledeća sekvenca pristupa memoriji:
 - P0,R,A0
 - P0,W,A0
 - P1,R,A0
 - P0,W,A0
 - P0,R,A2
- Nacrtati tabelu sa stanjima linije keša koja odgovara podatku na adresi A0 za svaki od procesora i memoriju u svakom od navedenih trenutaka.

Firefly

Firefly

- Flush** – ažurira blok u memoriji i eventualno dostavlja procesoru koji je zahtevao podatak
BusUpd – ažurira samo promenjeni podatak u svim kopijama i u memoriji
Transfer – prenos celog bloka drugom procesoru iz keširane kopije

Napomena: magistrala mora biti realizovana tako da korektno radi ukoliko više procesora sa kopijom u stanju Sd uradi operaciju **Transfer**. Ukoliko to tehnološki nije moguće, mora se raditi čitanje iz glavne memorije, a ne iz drugog keša.

Firefly scenario

- Dat je multiprocesorski sistem sa 4 procesora, koji koristi Firefly za održavanje koherencije keš memorije. Data je sledeća sekvenca pristupa memoriji:
 - P0,R,A0
 - P0,W,A0
 - P1,R,A0
 - P0,W,A0
 - P0,R,A2
- Nacrtati tabelu sa stanjima linije keša koja odgovara podatku na adresi A0 za svaki od procesora i memoriju u svakom od navedenih trenutaka.

Reference

- Vivio simulatori na sajtu predmeta i njihova prateća dokumentacija na istoj stranici (<http://mups.etf.rs/simulatori/vivio/>)
- Slajdovi i beleške sa predavanja
- Knjiga Culler, Gupta, Singh
- Odgovarajući Wikipedia članci

Scenariji za samostalan rad

WTI 1

- Dat je multiprocesorski sistem sa 4 procesora, koji koristi WTI za održavanje koherencije keš memorije. Data je sledeća sekvenca pristupa memoriji:
 - P0,R,A0
 - P1,R,A1
 - P0,R,A0
 - P2,R,A0
 - P3,R,A0
- Koliko puta koji od procesora pristupa memoriji?
- Koliki je Hit Rate za svaki od procesora?

WTI 2

- Dat je multiprocesorski sistem sa 4 procesora, koji koristi WTI za održavanje koherencije keš memorije. Data je sledeća sekvenca pristupa memoriji:
 - P0,R,A0
 - P1,R,A1
 - P0,W,A0
 - P2,R,A0
 - P3,R,A0
- Koliko puta koji od procesora pristupa memoriji?
- Koliki je Hit Rate za svaki od procesora?
- Da li je Hit Rate različit od prethodnog slučaja? Zašto?
- Nacrtati stanja linije keša koja čuva podatak sa adrese A0 nakon svakog od pristupa memoriji

WTI 3

- Dat je multiprocesorski sistem sa 4 procesora, koji koristi WTI za održavanje koherencije keš memorije. Data je sledeća sekvenca pristupa memoriji:
 - P0,R,A0
 - P1,W,A1
 - P0,W,A0
 - P2,W,A0
 - P3,W,A0
- Koliko puta koji od procesora pristupa memoriji?
- Koliki je Hit Rate za svaki od procesora?
- Da li je Hit Rate različit od prethodnog slučaja? Zašto?
- Nacrtati stanja linije keša koja čuva podatak sa adrese A0 nakon svakog od pristupa memoriji

WTI 4

- Dat je multiprocesorski sistem sa 4 procesora, koji koristi WTI za održavanje koherencije keš memorije. Data je sledeća sekvenca pristupa memoriji:
 - P0,R,A0
 - P0,R,A0
 - P1,R,A0
 - P2,R,A0
 - P0,W,A0
 - P0,W,A0
 - P1,R,A0
 - P3,W,A0
- Koliko puta koji od procesora pristupa memoriji?
- Koliki je Hit Rate za svaki od procesora?
- Da li je Hit Rate različit od prethodnog slučaja? Zašto?
- Nacrtati stanja linije keša koja čuva podatak sa adrese A0 nakon svakog od pristupa memoriji

WTI 5

- Dat je multiprocesorski sistem sa 4 procesora, koji koristi WTI za održavanje koherencije keš memorije. Radi jednostavnosti, pretpostaviti da svaki keš ima po 2 ulaza i da su ti ulazi veličine jednog podatka. Preslikavanje je direktno – parne adrese idu u ulaz 0, neparne u ulaz 1. Data je sledeća sekvenca pristupa memoriji:
 - P0,R,A0
 - P0,R,A1
 - P1,R,A0
 - P2,R,A0
 - P0,W,A0
 - P0,W,A2
 - P1,R,A0
 - P0,W,A0
- Koliko puta koji od procesora pristupa memoriji?
- Koliki je Hit Rate za svaki od procesora?
- Da li je Hit Rate različit od prethodnog slučaja? Zašto?
- Za svaki od procesora nacrtati stanja linije keša koja čuva podatak sa adrese A0 nakon svakog od pristupa memoriji. Isto za A2.

MSI 1

- Dat je multiprocesorski sistem sa 4 procesora, koji koristi MSI za održavanje koherencije keš memorije. Data je sledeća sekvenca pristupa memoriji:
 - P0,R,A0
 - P1,R,A1
 - P0,R,A0
 - P2,R,A0
 - P3,R,A0
- Nacrtati tabelu sa stanjima linije keša koja odgovara podatku na adresi A0 za svaki od procesora u svakom od navedenih trenutaka.

MSI 2

- Dat je multiprocesorski sistem sa 4 procesora, koji koristi MSI za održavanje koherencije keš memorije. Data je sledeća sekvenca pristupa memoriji:
 - P0,R,A0
 - P1,R,A1
 - P0,W,A0
 - P2,R,A0
 - P3,W,A0
- Nacrtati tabelu sa stanjima linije keša koja odgovara podatku na adresi A0 za svaki od procesora u svakom od navedenih trenutaka.

MSI 3

- Dat je multiprocesorski sistem sa 4 procesora, koji koristi MSI za održavanje koherencije keš memorije. Radi jednostavnosti, pretpostaviti da svaki keš ima po 2 ulaza i da su ti ulazi veličine jednog podatka. Preslikavanje je direktno – parne adrese idu u ulaz 0, neparne u ulaz 1. Data je sledeća sekvenca pristupa memoriji:
 - P0,R,A0
 - P0,R,A1
 - P1,R,A0
 - P2,R,A0
 - P0,W,A0
 - P0,W,A2
 - P1,R,A0
 - P0,W,A0
- Koliko puta koji od procesora pristupa memoriji?
- Koliki je Hit Rate za svaki od procesora?
- Da li se i zašto Hit Rate razlikuje od prethodnog slučaja?
- Za svaki od procesora nacrtati stanja linije keša koja čuva podatak sa adrese A0 nakon svakog od pristupa memoriji. Isto za A1.

MESI 1

- Dat je multiprocesorski sistem sa 4 procesora, koji koristi MESI za održavanje koherencije keš memorije. Data je sledeća sekvenca pristupa memoriji:
 - P0,R,A0
 - P1,R,A1
 - P0,W,A0
 - P2,R,A0
 - P1,W,A0
- Nacrtati tabelu sa stanjima linije keša koja odgovara podatku na adresi A0 za svaki od procesora u svakom od navedenih trenutaka.

MESI 2

- Dat je multiprocesorski sistem sa 4 procesora, koji koristi MESI za održavanje koherencije keš memorije. Data je sledeća sekvenca pristupa memoriji:
 - P0,R,A0
 - P1,W,A1
 - P0,W,A0
 - P2,W,A0
 - P1,W,A0
- Nacrtati tabelu sa stanjima linije keša koja odgovara podatku na adresi A0 za svaki od procesora u svakom od navedenih trenutaka.

MESI 3

- Dat je multiprocesorski sistem sa 2 procesora, koji koristi MESI za održavanje koherencije keš memorije. Radi jednostavnosti, pretpostaviti da svaki keš ima po 2 ulaza i da su ti ulazi veličine jednog podatka. Preslikavanje je direktno – parne adrese idu u ulaz 0, neparne u ulaz 1. Data je sledeća sekvenca pristupa memoriji:
 - P0,R,A0
 - P0,R,A0
 - P0,W,A0
 - P0,W,A0
 - P1,R,A0
 - P1,W,A0
 - P1,W,A0
 - P0,W,A0
 - P0,W,A2
 - P0,W,A0
- Koliko puta koji od procesora pristupa memoriji?
- Koliki je Hit Rate za svaki od procesora?
- Za svaki od procesora nacrtati stanja linije keša koja čuva podatak sa adrese A0 nakon svakog od pristupa memoriji.

MESI 4

- Dat je multiprocesorski sistem sa 2 procesora, koji koristi MESI za održavanje koherencije keš memorije. Radi jednostavnosti, pretpostaviti da svaki keš ima po 2 ulaza i da su ti ulazi veličine jednog podatka. Preslikavanje je direktno – parne adrese idu u ulaz 0, neparne u ulaz 1. Data je sledeća sekvenca pristupa memoriji:
 - P0,R,A0
 - P0,R,A2
 - P0,W,A2
 - P0,W,A2
 - P1,R,A2
 - P1,W,A2
 - P1,W,A2
 - P1,R,A0
 - P0,W,A2
 - P0,W,A2
- Koliko puta koji od procesora pristupa memoriji?
- Koliki je Hit Rate za svaki od procesora?
- Za svaki od procesora nacrtati stanja linije keša koja čuva podatak sa adrese A0 nakon svakog od pristupa memoriji.